

Dans met kans
Spyros Makridakis, Robin Hogarth
en Anil Gaba
Maven Publishing
Amsterdam, 2010
ISBN 978 94 9057 409 3
325 pagina's
€ 18,00

Mensen willen heel graag dingen kunnen voorspellen en invloed uit oefenen op de toekomst. Regelmaat en voorspelbaarheid zijn sterk bepalende factoren in hun leven. Vaak echter, moeten zij belangrijke beslissingen nemen in situaties waarin voorspellingen nauwelijks mogelijk zijn, evenmin als controle over de resultaten. Veel mensen lijden aan de illusie van controle en denken daardoor dat de toekomst voorspelbaarder is en minder onzeker dan zij in feite is. Of zij geloven zelfs dat zij toevallige gebeurtenissen door hun eigen handelen kunnen beïnvloeden. Zij ontkennen dan de rol van het lot in hun leven.

In *Dans met kans* laten de auteurs zien dat als mensen realistisch zijn en de illusie van controle opgeven, zij meer grip krijgen op hun leven. Meer zekerheid door minder controle. Zij noemen dat de paradox van controle: de rol en het belang van toeval accepteren en je voordeel doen met de mogelijkheden die dit biedt, terwijl je de negatieve consequenties mijdt. Volgens de auteurs is een van de grootste uitdagingen voor individuen en organisaties om de onzekerheid te accepteren die samenhangt met het nemen van beslissingen, zonder verlamd te raken door aarzelingen. Wanneer zij accepteren dat hun eerdere gevoel van controle een illusie is, krijgen zij juist meer controle. Deze paradox is de kern van het boek.

Hoe beperkt onze mogelijkheden zijn op het gebied van voorspellen, laten de auteurs op ontluisterende wijze zien met voorbeelden uit de gezondheidszorg, de beleggingswereld en het bedrijfsleven. De medische wetenschap blijkt een onzekere wetenschap te zijn. Accepteer de onzekerheden en laat de illusie van controle los, want dan kun je betere beslissingen nemen over je eigen gezondheid, is de conclusie. Ook voor het doen van investeringen krijgt de lezer tips aangereikt en worden valkuilen blootgelegd. Wat het bedrijfsleven betreft, laat de sociale en economische geschiedenis zien dat er sprake is van een constant, zich herhalend patroon van schepping, groei, verval, vernietiging en herschepping. Daar staat tegenover dat bedrijven en managers vooral kijken naar de korte termijn. Daarom hebben zij te maken met onvoorspelbare fluctuaties en kunnen zij geen patronen ontdekken. De auteurs introduceren het begrip creatieve vernietiging dat er continu voor zorgt dat oude structuren in het bedrijfsleven worden vernietigd en nieuwe worden gecreëerd. Creatieve vernietiging is dus onontkoombaar. De enige duurzame trends voor het bedrijfsleven zijn exponentieel dalende prijzen en exponentieel stijgende lonen. Maar deze uitdagingen staan haaks op de korte termijn doelen van de meeste directieteam.

Dans met kans zet veel schijnzekerheden op losse schroeven en is één groot pleidooi om minder krampachtig vast te houden aan planning en controle. Want wie orde denkt te zaaien, zal chaos oogsten. Het boek is een belangrijke bron voor mensen die privé of zakelijk op zoek zijn naar een vruchtbaardere manier van kijken en denken dan de gangbare en uitgekauwde paradigma's die organisaties en instituties nog in de klem houden. Onzekerheid accepteren biedt juist ruimte. Een open oriëntatie waardoor je accepteert dat de dingen gaan zoals zij gaan, opent ongekende creatieve mogelijkheden.

Nico Jong